

Kulla sõber Herman Rajamaa,

Tervitades tulen vabandust paluma Sulle neil päevil saadetud ridade pärast ikka selle "rahvuskaslane" ja "kaasmaalase" kohta. Andesta mulle ja ära ole kuri ega pahandatud, nagu mu memm kardab. Seda kas või mitme uneta öö pärast, mis vana kehalt ja vaimselt haige inimene on üle elanud. Palun viska see kiri paberikorvi ja unusta, ning ära vasta mulle selle peale midagi. Sinu kirjutis on ajalehes ilmunud ja ega seda ei muuta. Sul olid omad motiivid ja seisukohad ning hää tahe tolle väga komplitseeritud küsimuse kohta. Mind need ei huvita enam mitte põrmugi, ainult veel soojendavad üles mu närvipinget ja sunnivad ikka ja jälle tablettide klaasi kallale minema.

Niipalju olgu lisatud, et asjal on väike eellugu. Kui tulime siia maale, siis jätkus siin Saare okupatsiooniaegseid väljendusi ja üritusi, nagu viisakusnädal ja ka see "rahvuskaslane". Avaldasin aastat 10-15 tagasi nende vastu ajalehes kirjutise, millele järgnes, loomulikult, paar vastuvaidlust. Aga ma tegin seda sellepärast, et ma ei taha midagi teada neist, kes algatasid II maailmasõja, mille tõttu kaotasime kodumaa, kätterünnatud teenistuskohad, ja meie veel kaotasime tütre ja mina ja mu memm tervised....

Seetõttu ma pole seda sõna kunagi Bülletäänis ega ajalehe informatsioonis tarvitanud. Küll aga tarvitasin "kaasmaalane", mõistes seda veid laiemas mõttes, Kui Andrus Saareste loeb eestlasteks kõik Eesti Vabariigi kodanikud, rahvusele vaatamata, siis lubatagu ka "kaasmaalast" tõlgendada veid laiemalt, kaasa arvata ka hiljem meie rahvsugrupiga liitunud, eriti segaabiellulised. X) eestlasteks ühiskondlikus ja rahvuskultuurilises mõttes.

Las noored kasvavad ja leiavad viimaks sobiva ja enam üldvastuvõetava kõigile mõiste. Ja las meie varisema häda oma seisukohtadega!

Nii et, olgu see küsimus sellega absoluutselt lõpetatud. Ma lisasin meie Bülletäänile nr. 103 kirjutise ära kirja, mis oleks ehk edaspidi kunagi ilmunud. Aga - asjata: see on üldine meie suhtes ülemaailmne küsimus ja kohaliku Bülletääni asi pole seda puudutada!

Siin oleme kõik ameeriklased aga meie hulgas tegutsevad etnilised grupid, mida Valitsus toetab ja soodustab ning tunnustab. Küllap see on nii igal pool, ka Rootsis. Las igaüks kasutab mõistet, nagu see talle on sobiv!

Loodan, et oleme leppinud ja mul ei tarvitse eeloleval ööl võtta unetablette. See minu kiri on ju täis poleemikat ja ebasobiv. Tunnustan seda ja palun andeks. Ma ei taha, pole oma elus kunagi tahtnud, kedagi puudutada. Sind veel kõige vähem.

Henry A. Lehty